

Αριθμός 353

**Ο ΠΕΡΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΝΟΜΟΣ
(ΚΕΦ. 44 ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ 37 ΤΟΥ 1982 ΚΑΙ 84 ΤΟΥ 1983)**

Διάταγμα Υπουργικού Συμβουλίου

Θέμα: Διορισμός Ερευνητικής Επιτροπής για διεξαγωγή έρευνας για το Χρηματιστήριο.

Το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε με την Απόφασή του με Αρ. 52.621 τους κ.κ. Γιάννη Παπαδόπουλο, πρώην Δικαστή Ανωτάτου Δικαστηρίου (Πρόεδρος) και Σπύρο Χρίστου, πρώην Γενικό Ελεγκτή και Ανδρέα Σκορδή, πρώην Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, (μέλη), ως Ερευνητική Επιτροπή, σύμφωνα με τον περί Ερευνητικών Επιτροπών Νόμο, Κεφ. 44, όπως έχει τροποποιηθεί από τους Νόμους 37/82 και 84/83, για διερεύνηση του όλου θέματος των εξελίξεων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και τη χρηματιστηριακή αγορά γενικότερα με τους όρους εντολής που φαίνονται στο παρακάτω Παράρτημα. Η σχετική έρευνα πρέπει να τελειώσει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από της ημέρας, κατά την οποία η Ερευνητική Επιτροπή θα δώσει το σχετικό όρκο ενώπιον του Υπουργού Οικονομικών, που προβλέπει ο προαναφερθείς νόμος. Η Ερευνητική Επιτροπή περιβάλλεται με όλες τις εξουσίες, που αναφέρονται στο άρθρο 7 των πιο πάνω Νόμων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΟΡΟΙ ΕΝΤΟΛΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Σύμφωνα με τη σχετική απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2000 οι όροι εντολής της Ερευνητικής Επιτροπής που διόρισε το Υπουργικό Συμβούλιο με σκοπό τη διερεύνηση των τεκταινομένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και τη χρηματιστηριακή αγορά κατά την περίοδο Ιανουάριο του 1999 μέχρι τον Οκτώβριο του 2000 έχουν ως ακολούθως:

1. Να διερευνηθεί κατά πόσο οι διακυμάνσεις των τιμών των αξιών στη χρηματιστηριακή αγορά, κατά την εν λόγω περίοδο, ήταν το αποτέλεσμα της ελεύθερης επιλογής των επενδυτών ή οφείλετο είτε στην έλλειψη του αναγκαίου νομικού πλαισίου, είτε σε κακή εφαρμογή της σχετικής υφιστάμενης νομοθεσίας, ή σε λανθασμένες αποφάσεις των αρμόδιων φορέων.

2. Να διερευνηθεί κατά πόσο υπήρξε ολιγογρία για την αποτελεσματική εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας που αφορά ή σχετίζεται με τη χρηματιστηριακή αγορά, δηλαδή τους περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμους και Κανονισμούς 1993 έως 2000, τον περί της Κατοχής, Χρήσης και Ανακοίνωσης Προνομιακών Εμπιστευτικών Πληροφοριών, περί της Εποπτικής Αρμοδιότητας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και περί Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμο του 1999, τον περί Εταιρειών Νόμο και την εφαρμογή των σχετικών ρυθμίσεων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου αναφορικά με τη διαθέσιμη ρευστότητα.

3. Να διερευνηθεί—

- (α) Κατά πόσο η εφαρμογή του αυτοματοποιημένου συστήματος συναλλαγών χωρίς την ταυτόχρονη εφαρμογή της απούλοποίησης τίτλων συντέινει με οποιοδήποτε τρόπο στη μη εύρυθμη λειτουργία του χρηματιστηριακού θεσμού, τη λειτουργία του Χρηματιστηρίου και την έγκαιρη έκδοση τίτλων στους δικαιούχους τους.
- (β) Εάν η μη ταυτόχρονη εφαρμογή της απούλοποίησης συντέινει στη μη εύρυθμη λειτουργία του θεσμού, του χρηματιστηρίου και της διαδικασίας έκδοσης τίτλων, ποιοι ήταν και είναι οι λόγοι για την παρατηρηθείσα καθυστέρηση εφαρμογής του απούλοποιημένου συστήματος και εφόσον δεν ήταν δυνατή η ταυτόχρονη εφαρμογή τους γιατί δε λήφθηκαν τα τυχόν απαιτούμενα προληπτικά μέτρα.
- (γ) Ο βαθμός ευθύνης των εταιρειών που έχουν εισηγμένους τίτλους στο χρηματιστήριο για την καθυστέρηση στην εφαρμογή του απούλοποιημένου συστήματος.
- (δ) Ο βαθμός στον οποίο τυχόν τεχνικά προβλήματα του συστήματος, που έχει επιλεγεί για την απούλοποίηση, καθυστέρησαν την εφαρμογή της απούλοποίησης.

4. Από το καλοκαίρι του 1999 με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Χρηματιστηρίου εταιρείες απεκλείσθησαν από το πάτωμα, μετοχές για τις οποίες καθυστέρησαν να εκδοθούν τίτλοι (υπαιτιότητα εταιρειών ή χρηματιστηριακών γραφείων) ετέθησαν εκτός διαπραγματεύσης και καθορίστηκε ανώτατο όριο πράξεων με αποτέλεσμα να τελειώνουν στην προσυνεδρίαση. Να διερευνηθεί ποια επίδραση είχαν στη χρηματιστηριακή αγορά οι πιο πάνω αποφάσεις.

5. Να διερευνηθεί η καταλληλότητα του ηλεκτρονικού συστήματος που λειτουργεί το Χρηματιστήριο και κατά πόσο οι υφιστάμενες δυνατότητες του συστήματος αυτού έχουν χρησιμοποιηθεί και αξιοποιηθεί για σκοπούς

καταγραφών και ελέγχου και εάν όχι, οι λόγοι για τη μη χρησιμοποίηση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων του.

6. Να διερευνηθεί κατά πόσο η ευχέρεια των χρηματιστών να έχουν πρόσβαση σε στοιχεία που περιέχονται στο ηλεκτρονικό σύστημα του Χρηματιστηρίου, σε αντίθεση με την απαγόρευση πρόσβασης των επενδυτών στα ίδια στοιχεία, συνιστά προνομιακή πληροφόρηση που διανοίγει ευκαιρίες κερδοσκοπίας και κατά πόσο μια τέτοια διευθέτηση δημιουργεί πιθανότητες εκμετάλλευσης του επενδυτή από τους χρηματιστές.

7. Να εντοπισθούν περιπτώσεις πώλησης μεγάλων πακέτων μετοχών/ τίτλων κατά την περίοδο Αυγούστου-Δεκεμβρίου 1999 και να καταγραφούν ποιοι διενήργησαν τέτοιες πωλήσεις, ως και οι τιμές στις οποίες έγιναν τέτοιες πωλήσεις. Επίσης να εντοπισθούν πόσες προμήθειες έχουν εισπραχθεί από την πώληση τέτοιων πακέτων από την 1η Ιανουαρίου μέχρι τον Οκτώβριο του 2000.

Στα πιο πάνω πλαίσια να καταγραφούν όλες οι πράξεις αγοραπωλησίας μετοχών αξίας άνω των ΛΚ£500.000 (συνολικά σε περίοδο 7 ημερών και μεμονωμένα) από 1η Ιανουαρίου 1999 μέχρι 18 Οκτωβρίου 2000 με αναφορά τιμών πώλησης και αγοράς, σε σύγκριση με την ανώτατη τιμή της κάθε μετοχής την αμέσως προηγούμενη ημέρα. Αναφορά της αξίας της ίδιας μετοχής, σε περίοδο 7 ημερών μετά τη συναλλαγή.

8. Να διερευνηθεί κατά πόσο εταιρείες συνέλεξαν χρήματα για διάθεση των μετοχών τους στο κοινό χωρίς τη δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου ή Prospectus και κατά πόσο αυτό συνιστά παραβίαση, εάν όντως συνέβη, της περί Εταιρειών νομοθεσίας.

9.—(i) Να διερευνηθεί κατά πόσο ο μη διαχωρισμός των χρηματιστών στις ακόλουθες κατηγορίες:

- (α) Μεσιτικές χρηματιστηριακές εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν χρηματιστηριακές μεσιτικές εργασίες ή το επάγγελμα του μεσίτη χρηματιστή,
- (β) χρηματιστηριακές εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα που ενεργούν ως σύμβουλοι ή για λογαριασμό τρίτων και ως διαχειριστές χρημάτων ή τίτλων εντολέων,
- (γ) επενδυτικές χρηματιστηριακές εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν χρηματιστηριακές, εργασίες ή το επάγγελμα του επενδυτή-χρηματιστή και που ταυτόχρονα αναλαμβάνουν την εξασφάλιση εκδόσεων,

επηρέασε την ομαλή λειτουργία του Χρηματιστηρίου και κατά πόσο αυτός ο μη διαχωρισμός οδηγεί στην παραβίαση του νόμου της ελεύθερης αγοράς στο Χρηματιστήριο.

(ii) Να εντοπισθούν πόσα και ποια χρηματιστηριακά γραφεία ενεργούσαν ταυτόχρονα κατά την υπό αναφορά περίοδο ως σύμβουλοι επενδύσεων και για ίδιο λογαριασμό, πόσες πράξεις διενήργησαν κατ' εντολή των πελατών τους και πόσες για ίδιο λογαριασμό.

10. Να διερευνηθεί κατά πόσο οι αποφάσεις για διακοπές/αναστολές της λειτουργίας του Χρηματιστηρίου είχε αρνητικές επιπτώσεις στην εξέλιξη της χρηματιστηριακής αγοράς και ποιες ήταν οι επιπτώσεις στις τιμές των μετοχών/αξιών.

11. Να διερευνηθεί κατά πόσο το γεγονός ότι οι χρηματιστές γνωρίζουν πριν από τη χρηματιστηριακή συνάντηση τις εντολές των πελατών τους για

αγορές ή πωλήσεις συνιστά στις περιπτώσεις όπου χρηματιστές ενεργούν και πράξεις για ίδιο λογαριασμό, παραβίαση οποιασδήποτε νομοθεσίας ή καθιερωμένης διεθνούς πρακτικής.

12. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 19(5) του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου οι χρηματιστές οφείλουν να καταρτίζουν συναλλαγές για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό συνδεδεμένων με αυτά προσώπων, αφού προηγουμένως εκτελέσουν τις εντολές που αφορούν τις ίδιες αξίες για λογαριασμό των εντολών τους. Να διερευνηθεί κατά πόσο υπήρξαν περιπτώσεις παράβασης των πιο πάνω διατάξεων και εάν ναι κατά πόσο οι αρμόδιες αρχές εντόπισαν τέτοιες περιπτώσεις και έλαβαν τα αναγκαία μέτρα.

13. Να διερευνηθεί κατά πόσο υπάρχουν περιπτώσεις συνδεδεμένων με χρηματιστηριακά γραφεία εταιρειών, για τις οποίες έγιναν συνεχείς συναλλαγές επί των δικών τους μετοχών/αξιών με αδικαιολόγητη συχνότητα.

Στο πλαίσιο αυτό, να εντοπισθούν και καταγραφούν τέτοιες συνδεδεμένες εταιρείες, οι πράξεις και ο όγκος των αγοραπωλησιών που έγιναν μεταξύ τους, τις προμήθειες που καταβλήθηκαν στους χρηματιστές για τις πράξεις αυτές και η σύνδεση ή εξάρτηση των επηρεαζόμενων χρηματιστηριακών γραφείων με τέτοιες εταιρείες.

14. Να εντοπιστούν και διερευνηθούν (με τη συλλογή μαρτυριών από επενδυτές) οι περιπτώσεις χρηματιστηριακών γραφείων που ενεργούσαν ως σύμβουλοι επενδυτών, ενώ ταυτόχρονα διενεργούσαν πράξεις για ίδιο λογαριασμό κατά την ίδια χρονική περίοδο και για τις ίδιες μετοχές.

15. Αριθμός επενδυτικών εταιρειών έχουν συγκεντρώσει τεράστια κεφάλαια. Δεδομένου ότι πλείστες των επενδυτικών εταιρειών ανήκουν σε χρηματιστές ή χρηματιστηριακά γραφεία που ενεργούν ή/και εμπορεύονται αξίες στη χρηματιστηριακή αγορά, να διερευνηθεί πως επηρεάζεται η λειτουργία της αγοράς από αυτή την κατάσταση και κατά πόσο αυτή η κατάσταση παρέχει τη δυνατότητα χειραγώγησης της αγοράς.

Στα πιο πάνω πλαίσια να απαριθμιστούν τα χρηματιστηριακά γραφεία και οι επενδυτικές εταιρείες που κατέχουν μετοχές εισηγμένων εταιρειών και να γίνει συγκριτική ανάλυση της διακύμανσης των τιμών των πιο πάνω μετοχών κατά τις περιόδους που διενεργήθηκαν πράξεις στις μετοχές αυτές (και τις 7 ημέρες που ακολουθούν τις εν λόγω πράξεις) από τα επηρεαζόμενα χρηματιστηριακά γραφεία και συνδεδεμένες με αυτά επενδυτικές εταιρείες.

16. Να διερευνηθεί κατά πόσο επηρεάστηκε και πως, η λειτουργία του θεσμού του Χρηματιστηρίου από την καθυστέρηση ψήφισης νομοθεσίας για την ιδιωτική τοποθέτηση.

17. Να διερευνηθεί κατά πόσο στην περίοδο 1999—2000 (μέχρι σήμερα) παρουσιάστηκαν παραβάσεις του νόμου και των Κανονισμών από—

- (α) Χρηματιστές (μη εκπλήρωση εντολών εντός των καθιερωμένων χρονικών ορίων, μη παράδοση τίτλων, μη τήρηση της σειράς εντολών από πελάτες τους και εκτέλεσή τους, εκμετάλλευση προνομιακών πληροφοριών, εκτέλεση εντολών χωρίς να κατέχουν τους τίτλους ιδιοκτητών ή χωρίς ταυτόχρονη καταβολή των χρημάτων που αντιπροσώπευαν οι εντολές με την παροχή εντολών, λανθασμένες συμβουλές στους επενδυτές με σκοπό να επηρεάσουν τιμές μετοχών ή άλλες παραβιάσεις).
- (β) Εταιρείες (μη έκδοση και παράδοση ή καθυστέρηση στην έκδοση τίτλων μέσα στα χρονικά πλαίσια, μη τήρηση των δηλώσεων που

περιέχονται στα Ενημερωτικά Δελτία, παράβαση του νόμου για προνομιακές πληροφορίες, για παράδειγμα απόκτηση ή διάθεση τίτλων από ιδιοκτήτες/διευθυντές αξιωματούχους στις περιόδους διαπραγματεύσεων συγχωνεύσεων ή εξαγορών άλλων εταιρειών, μη τήρηση ανακοινώσεων για χορήγηση δικαιωμάτων ή τροποποίηση των όρων ή άλλες παραβιάσεις).

Στα πλαίσια αυτά εάν εντοπιστούν παραβάσεις να καταγραφούν οι παραβάσεις, απαριθμιστούν οι περιπτώσεις, να εντοπιστούν πόσες και ποιες διώξεις έγιναν (με απαρίθμηση εμπλεκόμενων) και ποινές που επιβλήθηκαν, και να εντοπιστούν τυχόν ευθύνες, παραλείψεις, ολιγωρία, για τη μη εφαρμογή του νόμου, από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, το Συμβούλιο ή και λειτουργούς του Χρηματιστηρίου ή και άλλους.

18. Να διερευνηθεί και στοιχειοθετηθεί πως και που, οι εταιρείες που έχουν εισπράξει χρήματα με τη διάθεση των μετοχών τους σε επενδυτές, έχουν διαθέσει τα χρήματα αυτά.

19. Να διερευνηθεί κατά πόσο—

- (α) Υπήρχαν ή υπάρχουν κενά στη νομοθεσία που η καθυστέρηση στην αντιμετώπισή τους είχαν αρνητική επίδραση στο θεσμό και ιδιαίτερα στο δείκτη τιμών.
- (β) Αποφάσεις πολιτικής θα έπρεπε να είχαν ληφθεί, τότε και από ποιους, και ποιοι οι λόγοι που δε λήφθηκαν (ολιγωρία, αδιαφορία, εξυπηρέτηση συμφερόντων, εξάσκηση πιέσεων).
- (γ) Προεκλήθη κατά οποιαδήποτε περίοδο τεχνητή έλλειψη και τεχνητή αύξηση στη ζήτηση μετοχών κάποιων εταιρειών, υπήρξε ή υπάρχει έλλειψη ρευστότητας ή μη, οφείλεται σε δυνάμεις της αγοράς, σε αδυναμίες του θεσμού ή προκαλείται τεχνητά και σκόπιμα.

20. Να συγκεκριμενοποιηθούν με αναφορά σε γεγονότα και ημερομηνίες, οι ενέργειες της Κυβέρνησης, του Συμβουλίου του ΧΑΚ, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Βουλής για αποκατάσταση της ομαλότητας, και αναφερθούν ποιοι αδράνησαν στη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων και ποιοι οι πιθανοί λόγοι.

21. Να διαπιστωθεί κατά πόσο με βάση τις σημερινές συνθήκες και την ισχύουσα νομοθεσία, το Χρηματιστήριο είναι σε θέση να λειτουργήσει με βάση τους κανόνες της αγοράς ή είναι στην ουσία έρμαιο στα χέρια των ολίγων οι οποίοι έχουν με διάφορους τρόπους συγκεντρώσει στα χέρια τους τεράστια κεφάλαια και συνεπώς ενεργούν από τη θέση του ισχυρού:

Νοείται ότι η Ερευνητική Επιτροπή θα δύναται να χωρίσει τους όρους εντολής της σε ενότητες και να διεξάγει έρευνα και καταλήξει σε συμπεράσματα που να αφορούν την κάθε ενότητα ξεχωριστά.

22. Να ερευνηθεί κατά πόσο δηλώσεις στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας από άτομα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τους επενδυτές έγιναν κακόπιστα ή κακόβουλα. Ταυτόχρονα να ερευνηθεί ο ρόλος των ΜΜΕ στη διαμόρφωση της αγοράς και στον επηρεασμό των επενδυτών.

